

Afvalprijzen zonder grens

Een analyse van de Nederlandse afvalverbrandingsinstallaties in een Europese markt

E. Dijkgraaf, R.F.T. Aalbers en M. Varkevisser

OCFEB Studies in Economic Policy no. 4, 20 maart 2001

Momenteel is het niet toegestaan om te verbranden afval over de Nederlandse grens te brengen voor verwijdering in buitenlandse AVI's. Dit maakt het mogelijk het afvalbeleid op nationale schaal vorm te geven. Het is echter mogelijk dat in de toekomst nationale grenzen opengaan voor te verbranden afval, bijvoorbeeld als gevolg van nationale besluitvorming, Europees beleid of juridische uitspraken. De centrale vraag in dit onderzoek is wat de consequenties zijn voor de financiële positie van de Nederlandse AVI's als nationale grenzen voor te verbranden afval opengaan. Is te verwachten dat zij zoveel hinder ondervinden van de concurrentie van buitenlandse installaties dat rekening gehouden moet worden met grote financiële verliezen of leidt opengaan van grenzen juist tot kansen voor de Nederlandse AVI's?

Als duidelijk is wat de te verwachten effecten zijn van het opengaan van nationale grenzen op de financiële positie van AVI's, is de vraag relevant welke mogelijkheden er zijn om ongewenste effecten te compenseren. In dit onderzoek zullen de mogelijke maatregelen om dit te bereiken geïnventariseerd worden. Daarbij wordt rekening gehouden met de effecten van het opengaan van grenzen op preventie en hergebruik via veranderingen in de prijs die afvalaanbieders betalen voor het verbranden van hun afval.

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden is een model ontwikkeld van de Europese afvalmarkt. Met behulp van dit model kan worden nagegaan wat de gevolgen zijn voor de financiële positie van Nederlandse AVI's van zowel het openstellen van grenzen als veranderingen in afvalstromen sturende regelgeving (stortbelastingen, stortverboden, beperkte openstelling van grenzen). Het model rekent zowel de prijzen uit die tot stand komen voor de diverse soorten afval die vrij verhandelbaar zijn (dat wil zeggen niet gecontracteerd) als de hoeveelheid per soort afval die de verschillende installaties verwerken. Hieruit zijn tal van uitkomsten af te leiden, zoals de bezettingsgraad van individuele installaties, de marge die AVI's verdienen per verwerkte (vrij contracteerbare) ton afval, de omvang van import en export, de mate waarin afval gescheiden wordt, op welke wijze de verschillende soorten afval worden verwerkt en in welke mate uitbreiding en toetreding plaatsvindt. Om deze uitkomsten te kunnen berekenen zijn gegevens nodig over de afvalmarkt, zoals variabele kosten van AVI's, het afvalaanbod, storkosten, etc. In het kader van dit rapport zijn daarom de afvalmarkten van (voornamelijk) de lidstaten van de Europese Unie geïnventariseerd.

Meer informatie: info@ocfeb.nl, tel: 010-4082430/46, fax: 010-4089173

OCFEB, Erasmus University Rotterdam, H 6-21, P.O.Box 1738, 3000 DR

Rotterdam, The Netherlands

Inhoudsopgave

Voorwoord	i
Lijst van tabellen	ix
1 Inleiding	1
1.1 Vraagstelling onderzoek	1
1.2 Methodiek	4
1.3 Model en werkelijkheid	4
1.4 Opzet rapport en leeswijzer	5
2 Een Model voor de Europese Afvalmarkt	7
2.1 Aanbod van afval	8
2.2 Vraag naar afval	13
2.3 Afvalstromen sturende regelgeving	17
2.4 Benodigde data en methodiek simulaties	17
3 Dataverzameling Nederlandse afvalmarkt	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Verwijderingskosten afval Nederland	19
3.2.1 Kosten en capaciteit storten	19
3.2.2 Kosten verbranden afval in AVI's: huidige installaties	20
3.2.3 Kosten verbranden afval in AVI's: nieuwe installaties	22
3.2.4 Kosten bij- en meestook	31
3.3 Capaciteit verbrandingsinstallaties	31
3.3.1 Capaciteit AVI's	31
3.3.2 Contracten AVI's	34

3.3.3	Capaciteit bij- en meestook	38
3.4	Aanbod van afval	38
4	Dataverzameling buitenlandse afvalmarkten	45
4.1	Inleiding	45
4.2	De relevante markt	46
4.3	Transportkosten afval	47
4.4	Verwijderingskosten afval	52
4.4.1	Kosten storten	52
4.4.2	Kosten verbranden afval in AVI's: huidige installaties . . .	53
4.4.3	Kosten verbranden afval in AVI's: nieuwe installaties . . .	69
4.4.4	Kosten verbranden afval: bij- en meestook	74
4.5	Capaciteit verbrandingsinstallaties	76
4.5.1	Capaciteit AVI's en contracten	76
4.5.2	Capaciteit bij- en meestook	80
4.6	Aanbod van afval	83
4.7	Afvalbeleid	89
4.7.1	Afvalstromen sturende regelgeving	89
4.7.2	Milieubeleid en handhaving	91
4.8	Toekomstige EU-lidstaten	94
4.9	Beschikbaarheid en betrouwbaarheid gegevens	95
5	Uitkomsten basisscenario's	101
5.1	Inleiding	101
5.2	Methodologie	101
5.3	Gesloten grenzen	103
5.3.1	Basisscenario's	103
5.3.2	Gevoeligheidsanalyses	106
5.4	Open grenzen voor midden- en hoogcalorisch afval	106
5.4.1	Basisscenario's	106
5.4.2	Gevoeligheidsanalyses	109
5.5	Open grenzen voor laag-, midden- en hoogcalorisch afval	111
5.5.1	Basisscenario's	111
5.5.2	Gevoeligheidsanalyses	113

5.6	Tussenbalans	116
5.7	Beleid	116
5.7.1	Stortbelasting	117
5.7.2	Stortverbod	119
5.7.3	Beperking toetreding	119
5.7.4	Brandbelasting	120
5.7.5	Compensatie AVI's	122
5.7.6	100% vol contracteren AVI's	123
5.7.7	Beleidsanalyse	124
6	Gevoeligheidsanalyses	129
6.1	Inleiding	129
6.2	Aanpak	129
6.3	Stortkosten	130
6.4	Aanbod van afval	132
6.5	Verbrandingscapaciteit	134
6.6	Kosten verbranden	136
6.7	Transportkosten	137
6.8	Toetredingskosten	138
	Samenvatting en conclusies	139
	Literatuurlijst	151
	Bijlage A Wisselkoersen	155
	Bijlage B Gevoeligheidsanalyses	157
	Bijlage C Transportkosten	177
C.1	Inleiding	177
C.2	Inzamelvoertuig	178
C.3	Hoofdtransport	179
C.3.1	Wegtransport	179
C.3.2	Trein	179
C.3.3	Binnenvaart	179

C.3.4	Zeevaart	181
C.4	Overslag	184
C.4.1	Inzameling	184
C.4.2	Wegtransport	185
C.4.3	Overslag bulk trein, binnenvaart, zeevaart	185
C.4.4	Overslag containers trein, binnenvaart, zeevaart	185
C.5	Voor-, tussen- en natransport	186
C.6	Transportkosten bij verschillende afstanden	187